

ॐ
संस्कृतभारती
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्
शिक्षापरीक्षा

समयः - घण्टात्रयम्
अङ्काः - १००

दिनम् - सर्वधारि सं॥ श्रावणशुक्लनवमी
भानुवासरः, २४.०८.२००८

I. अ. पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया एकैकेन वाक्येन लिखत । 5

१. युधिष्ठिरः किं कर्तुं सङ्कल्पितवान् आसीत् ?
२. श्रीकृष्णं द्रष्टुं कः आगतवान् ?
३. इन्द्रप्रस्थस्य बहिर्भागे कौ परिवारो मिलितो ?
४. शिशुपालदृष्ट्या कृष्णः कीदृशः ?
५. कः सन्धिं त्यजति ?
६. कस्य आगमनेन केषां जन्म सफलम् ?
७. अर्जुनः कुत्र अवसत् ?

आ. द्वयोः अन्वयार्थं तात्पर्यं च केन्द्रभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत । 10

१. आयुर्वर्षशतं नृणां परिमितं रात्रौ तदर्थं गतम् ।
तस्यार्थस्य परस्य चार्धमपरं बालत्ववृद्धत्वयोः ।
शेषं व्याधिवियोगदुःखसहितं सेवादिभिर्नीयते ।
जीवे वारितरङ्गचञ्चलतरे सौख्यं कुतः प्राणिनाम् ?
२. ऐश्वर्यस्य विभूषणं सुजतता शौर्यस्य वाक्संयमो
ज्ञानस्योपशमः श्रुतस्य विनयो वित्तस्य पात्रे व्ययः ।
अक्रोधस्तपसः क्षमा प्रभवितुर्धर्मस्य निर्व्यजिता
सर्वेषामपि सर्वकारणमिदं शीलं परं भूषणम् ॥
३. भोगे रोगभयं कुले च्युतिभयं वित्ते नृपालाद्वयम्
माने दैन्यभयं बले रिपुभयं रूपे जराया भयम् ।
शास्त्रे वादिभयं गुणे खलभयं काले कृतान्ताद्वयम्
सर्वं वस्तु भयान्वितं भुवि नृणां वैराग्यमेवाभयम् ॥

(प.प.प.)

६. एतयोः श्लोकयोः पदविभागम् अन्वयरचनां च कृत्वा तात्पर्यं
कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।

10

१. अयनेषु च सन्धिषु यथाभागमवस्थिताः ।
भीष्ममेवाभिप्रेक्ष्य भवन्तस्सर्व एव हि ॥
२. स घोषो धार्तराष्ट्रणां हृदयानि व्यदारयत् ।
नभश्च पृथिवीं चैव तुमुलो व्यनुनादयन् ॥

II. अ. प्रश्नत्रयस्य उत्तरं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।

6

१. 'विरलः सरसीं जम्' विवृणुत ।
२. 'वह्नेः शिखाः अश्वः न यान्ति' किमर्थम् ?
३. 'प्राणिनां सौख्यं नास्ति' कथम् ?
४. सज्जनानां भूषणानि कानि ?

आ. ससन्दर्भं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा विवृणुत । (त्रीणि एव)

9

१. शत्रूणां नाशो भवतु ।
२. अयं भीष्मः क्षुधापालितः मूर्खः ।
३. मोक्षप्राप्तौ मम झुञ्छा नास्ति ।
४. दिव्यास्त्रैः अस्य पराक्रमः निवारणीयः ।

इ. प्रहेलिकाद्वयस्य उत्तरम् अर्थं च कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत । 6

१. विराजराजपुत्राणिः यन्नाम चतुरक्षरम् ।
पूर्वार्धं तव वैशीष्णवं परार्धं तव सङ्गरे ॥
२. का कान्ता कालिधारातेः पुनरर्थे किमव्ययम् ।
किं वन्द्यं सर्वदेव्याणां फलेषु किमु सुन्दरम् ॥
३. वृक्षाग्रवासी च पक्षिजातिः तृणं च शय्या न च राजयोगी ।
आपीतवर्णो च हेमधातुः अतश्च ताम्रः सुरसः क एषः ॥

III. अ. अधः दत्तानां कृदन्तरूपानाम् इतरवचनरूपाणि लिखत ।

4

१. गच्छन्त्याम् ..... .
२. कुर्वता ..... .
३. .... पठताम्
४. .... लिखतः

आ. आवरणे लिखितस्य धातोः वर्तमानकृदन्तरूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत । 5

१. ----- कृष्णः सायंकाले विश्रान्तिम् इच्छन्ति । (भ्रम्)

२. माता ----- पुत्र्या सह सम्भाषणं न करोति । (पठ्)
 ३. भोजनं ----- बालकस्य स्थाल्याम् मक्षिका पतति । (कु)
 ४. वृक्षात् फलं ----- अस्ति । (पत्)
 ५. सीता ----- रामं पश्यति । (हस्)

इ. गणे अनर्हं पदं पृथक्कुरुत ।

5

१. अयोध्या, इन्द्रप्रस्थः, काशी, मथुरा ।
 २. निषादः, गान्धारः, सप्तमः, मध्यमः ।
 ३. महिमा, ईशित्वम्, गरिमा, तुष्टिः ।
 ४. दाशरथिः, भृगुः, रामः, काकुत्स्थः ।
 ५. नाडिका, क्षणः, अग्निः, काष्ठा ।

IV. अ. सन्धिं विभज्य सन्धिनाम लिखत । (षण्णामेव)

6

१. पुत्रो जातः २. शिशुश्शेते ३. जगदीशः ४. शङ्करः
 ५. बाला अपि ६. तस्मिन्नेव ७. तट्टीका ८. सच्चित्

आ. आवरणे दत्तानां शब्दानां सत्सप्तमीरूपं रिक्तस्थानेषु लिखत ।

6

१. ----- (माता उपविशन्ती) पिता आगतवान् ।
 २. ----- (सीता रुदती) रामभक्तः अवतरति ।
 ३. ----- (चोरः चोरयन्) आरक्षकः आगतवान् ।
 ४. ----- (जनाः शयानाः) वृष्टिः आगता ।
 ५. ----- (अध्यापकाः आगताः) घण्टारवः जातः ।
 ६. ----- (प्रेक्षकाः उत्तिष्ठन्तः) गायकेन गानं स्थगितम् ।

इ. यथानिर्देशं लिखत ।

6

१. 'जागृ'धातोः क्तप्रत्ययान्तं रूपं लिखत ।
 २. 'भिद'धातोः तुमुन्प्रत्ययान्तं रूपं किम् ?
 ३. 'भवितव्यम्' इत्यत्र कः प्रत्ययः ?
 ४. 'भ्रस्ज्'धातोः लट्लकारस्य प्रथमपुरुषैकवचनान्तं रूपं किम् ?
 ५. 'घितवान्' इत्येतत् किंप्रत्ययान्तं रूपम् ?
 ६. 'छिन्नः' इत्यत्र धातुः कः ?

ई. अधः दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (षष्ठ एव)

5

१. ऊहितव्यम् २. कम्पमानः ३. कृत्वा ४. आगत्य ५. अटितवती

(प.प.प.)

६. पठता ७. वन्दमानम्

V. अ. एतौ न्यायौ कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा विवृणुत ।

4

१. बकबन्धप्रयासन्यायः २. देहलीदीपन्यायः

आ. आङ्ग्लभाषया कन्नडभाषया वा अनुवदत ।

5

१. रामे गतवति दशरथः मूर्च्छां गतः ।

२. मित्रे दृष्टे कस्य सन्तोषः न भवति ?

३. उचिते काले वृष्टिः भवतु ।

४. सः सम्यक् अध्ययनं करोति ।

५. अर्जुनः आचार्यम् उपसङ्गम्य वचनम् अब्रवीत् ।

इ. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

4

१. ಜನರು ರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ತರು.

People have cried seeing Rama.

२. ಬೇಸಿಗೆಕಾಲದ ಅನಂತರ ಮಳೆಗಾಲ ಬರುತ್ತದೆ.

Rains follow the summer season.

३. ನಾನು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

I work in government hospital.

४. ಸರೋವರದ ಸುತ್ತಲೂ ಮರಗಳು ಇವೆ.

There are trees around the lake.

५. ಮೊಲವು ಸಿಂಹನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

Rabbit gets killed by the lion.

ई. एकं विषयम् अधिकृत्य अष्टभिः वाक्यैः लघुप्रबन्धं लिखत ।

4

१. नारदमुनिः २. शिशुपालः ३. बलरामस्य अभिप्रायः

